

جمهوری اسلامی ایران
شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری

سیاست‌ها و اولویت‌های پژوهش و فناوری کشور

دبیرخانه شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری
پاییز ۱۳۹۱

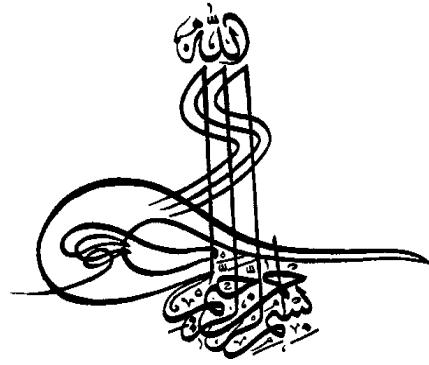
سیاست‌ها و اولویت‌های پژوهش و فناوری کشور

دبیرخانه شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری پاییز ۱۳۹۱

شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری با هدف
ایجاد هماهنگی و یکپارچگی در سیاست‌گذاری
کلان در حوزه علوم، تحقیقات و فناوری
تشکیل شده است.

برگرفته از قانون اهداف، وظایف و تشکیلات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
محبوب مجلس شورای اسلامی ۱۳۸۳/۵/۸

بسمه تعالی

تاریخ: ۹۱/۵/۱
شماره: ۳۳۴۴-۳۱۲
پیوست: .....

**روسای محترم دستگاه‌های مشمول جزء ۱ بند میم ماده ۲۲۴
برنامه پنجم توسعه و بند ۸۹ قانون بودجه ۱۳۹۱ کل کشور**

سلام علیکم

احتراما، با عنایت به مفاد جزء ۱ بند میم ماده ۲۲۴ برنامه پنجم توسعه و بند ۸۹ قانون بودجه سال ۱۳۹۱ کل کشور، مبنی بر اینکه کلیه دستگاه‌های اجرایی و مراکز تحقیقاتی وابسته به آنها و شرکتهای دولتی که از اعتبارات بخش تحقیقات کشور (توسعه علوم و فناوری و یا اعتبارات پژوهشی) استفاده می‌کنند موظفند این اعتبارات را براساس سیاست‌گذاری‌ها و اولویت‌های تحقیقاتی مصوب شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری (عتف) هزینه نمایند و هر سه ماه یکبار گزارش عملکرد خود را به دبیرخانه شورای عالی عتف ارائه دهند. سیاست‌ها، اولویت‌های پژوهش و فناوری و طرح‌های کلان ملی مصوب شورای عالی عتف به شرح پیوست ابلاغ می‌شود.

محمد مهدی نژاد نوری

دبیر شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری

سیاست‌ها و اولویت‌های
پژوهش و فناوری کشور

دبیرخانه شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری

پاییز ۱۳۹۱

پیشگفتار

براساس جزء یکم بند میم ماده ۲۲۴ قانون برنامه پنجم توسعه " کلیه دستگاه‌های اجرائی و مراکز تحقیقاتی وابسته به آنها و شرکت‌های دولتی که از اعتبارات بخش تحقیقات کشور (توسعه علوم و فناوری و یا اعتبارات پژوهشی) استفاده می‌کنند، موظفند این اعتبارات را بر اساس سیاست‌گذاری‌ها و اولویت‌های تحقیقاتی تعیین‌شده توسط شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری هزینه نمایند و هر سه ماه یکبار گزارش عملکرد خود را به دبیرخانه شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری ارائه دهند. شورا موظف است پس از دریافت گزارش و حداکثر تا پایان اردیبهشت ماه سال بعد گزارش جامعی از عملکرد اعتبارات تحقیقاتی کشور را به همراه نتایج و دستاوردهای پژوهشی تهیه و پس از تأیید در شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری به مجلس شورای اسلامی ارائه نماید."

همچنین براساس بند ۸۹ قانون بودجه سال ۱۳۹۱ کل کشور "دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و دستگاه‌های موضوع ماده (۵۰) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مصوب ۱۳۸۴/۸/۱۵ علاوه بر اعتبارات پژوهشی که ذیل هر دستگاه در پیوست‌های شماره (۳) و (۴) منظور شده است، مکلفند حداقل نیم درصد (۰/۵٪) تا سه درصد (۰/۳٪) از اعتبارات خود به‌استثناء «اعتبارات فصول (۱) و (۶) بودجه‌هزینه‌ای و سرانه دانش‌آموزی وزارت آموزش و پرورش و هزینه‌های مستقیم تولید شرکت‌های دولتی» را برای انجام امور پژوهشی توسعه علمی و دانش فناوری هزینه نمایند. اعتبارات موضوع این بند فقط در چهارچوب سیاست‌ها و نقشه جامع علمی کشور و با نظارت شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری و اولویت‌های

تحقیقاتی دستگاه‌ها و شرکت‌های ذیربط که به تصویب شورای مذکور می‌رسد و همچنین
بارعایت جزء ۱ بند میم ماده ۲۲۴ قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه و قوانین و

مقررات هزینه می‌گردد و مصرف آن در موارد دیگر ممنوع است.^۱

شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری در راستای انجام وظایف قانونی^۱
و با هدف بهره‌گیری حداکثری از توان علمی و دانش تخصصی صاحب‌نظران و
خبرگان دانشگاهی و دستگاه‌های اجرایی در حوزه‌های مختلف، اقدام به تشکیل
۱۱ کمیسیون تخصصی در زمینه‌های موضوعی کرده است که هر کدام از آنها بر
اساس وظایف قانونی شورا در حوزه تخصصی مرتبط فعالیت می‌کنند.

- کمیسیون تخصصی انرژی؛
- کمیسیون تخصصی علوم پایه؛
- کمیسیون تخصصی صنایع، معادن و ارتباطات؛
- کمیسیون تخصصی سلامت، امنیت غذایی و رفاه اجتماعی؛
- کمیسیون تخصصی دفاع، امنیت ملی و سیاست خارجی؛
- کمیسیون تخصصی علوم انسانی، معارف اسلامی و هنر؛
- کمیسیون تخصصی کشاورزی، آب و منابع طبیعی؛
- کمیسیون تخصصی فرهنگ و تمدن؛
- کمیسیون تخصصی حمل و نقل و عمران؛
- کمیسیون تخصصی مدیریت، اقتصاد و بازرگانی؛
- کمیسیون هماهنگی و سیاست‌گذاری علم و فناوری؛

^۱ وظایف و اختیارات شورای عالی عتف در بخش سوم به طور مفصل بحث شده است.

کمیسیون‌های تخصصی شورای عالی با عنایت به اسناد بالاسستی (سند چشم‌انداز، برنامه پنجم توسعه، نقشه جامع علمی کشور و ...) و با بررسی و مطالعه حوزه‌های تخصصی مربوط طی سال‌های ۱۳۸۹ و ۱۳۹۰ و در تعامل با دستگاه‌های اجرایی و جامعه علمی کشور اولویت‌های پژوهش و فناوری را مشخص کردند. با توجه به اسناد قانونی مذکور (جزء ۱ بند میم ماده ۲۲۴ قانون برنامه پنجم توسعه، بند ۸۹ قانون بودجه سال ۱۳۹۱ کشور) در ادامه سیاست‌ها و اولویت‌های پژوهش و فناوری کشور برای استفاده پژوهشگران، جامعه علمی و دستگاه‌های اجرایی ارائه می‌شود.

امید است اجرای سیاست‌ها و اولویت‌های پژوهش و فناوری حاضر گام مهمی در راستای پیاده‌سازی نقشه جامع علمی کشور محسوب شود و نقطه عطفی برای همگرایی فعالیت‌های علمی، پژوهشی و فناورانه پژوهشگران فعال در نظام علم و فناوری باشد و با حرکت در راستای آنها، گام مهمی در تحول دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی کشور به مراکز کارآفرین و نیاز محور و همچنین تقویت ارتباط سه‌گانه دولت، دانشگاه و صنعت برداشته شود.

در ادامه ابتدا بحثی کوتاه در خصوص ضرورت اولویت‌گذاری پژوهش و فناوری ارائه می‌شود سپس در بخش اول سیاست‌های پژوهش و فناوری کشور، بخش دوم اولویت‌های پژوهش و فناوری مطرح شده و در نهایت در بخش سوم اختیارات و وظایف شورای عالی عتف بطور مختصر ارائه می‌گردد.

محمد مهدی نژاد نوری

دبیر شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	أ
مقدمه	۱
چرایی اولویت‌گذاری در حوزه پژوهش و فناوری.....	۱
روش‌های اولویت‌گذاری در حوزه پژوهش و فناوری.....	۳
بخش اول: سیاست‌های پژوهش و فناوری کشور.....	۵
۱-سیاست‌های پژوهش و فناوری.....	۷
بخش دوم: اولویت‌های پژوهش و فناوری کشور.....	۱۱
۲-اولویت‌های پژوهش و فناوری.....	۱۳
۲-۱ کمیسیون تخصصی انرژی.....	۱۳
۲-۲ کمیسیون تخصصی علوم پایه.....	۱۵
۲-۳ کمیسیون تخصصی صنایع، معادن و ارتباطات.....	۱۷
۲-۴ کمیسیون تخصصی علوم انسانی، معارف اسلامی و هنر.....	۲۱
۲-۵ کمیسیون تخصصی کشاورزی، آب و منابع طبیعی.....	۲۳
۲-۶ کمیسیون تخصصی سلامت، امنیت غذایی و رفاه اجتماعی.....	۳۱
۲-۷ کمیسیون تخصصی مدیریت، اقتصاد و بازرگانی.....	۳۵
۳-۸ کمیسیون تخصصی فرهنگ و تمدن.....	۴۱
۲-۹ کمیسیون تخصصی حمل و نقل و عمران.....	۴۵
۲-۱۰ کمیسیون تخصصی دفاع، امنیت ملی و سیاست خارجی.....	۴۷
۲-۱۱ طرح‌های کلان ملی پژوهش و فناوری مصوب شورای عالی عتف.....	۵۱
بخش سوم: مروری بر اختیارات و وظایف شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری.....	۵۵
مقدمه.....	۵۷
۱-اختیارات و وظایف شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری طبق قانون اهداف، وظایف و	
تشکیلات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری.....	۵۸

- ۲- اختیارات و وظایف شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری طبق قانون برنامه پنجم توسعه کشور
۵۹.....
- ۳- اختیارات و وظایف شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری طبق قانون حمایت از شرکت‌ها و
موسسات دانش بنیان..... ۶۱
- ۴- اختیارات و وظایف شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری طبق آیین‌نامه مناطق ویژه علم و
فناوری..... ۶۳
- ۵- اختیارات و وظایف شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری طبق بند ۲۶ قانون بودجه سال ۱۳۸۸
۶۵.....
- ۶- اختیارات و وظایف شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری طبق جزء دال بند ۲ قانون بودجه
سال ۱۳۸۹..... ۶۶
- ۷- اختیارات و وظایف شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری طبق جزء الف بند ۱۰۸ قانون بودجه
سال ۱۳۹۰..... ۶۷
- ۸- اختیارات و وظایف شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری طبق بند ۸۹ قانون بودجه سال ۱۳۹۱
۶۸.....

مقدمه

چرایی اولویت‌گذاری در حوزه پژوهش و فناوری

اولویت‌گذاری، در واقع ابزاری است که سیاست‌گذار از آن برای تحقق اهداف و اجرای برنامه‌های خود در حوزه علم و فناوری بهره می‌گیرد. به عبارت بهتر، تعیین اولویت‌های پژوهش و فناوری، به سیاست‌گذار کمک می‌کند تا با تخصیص بخشی از منابع انسانی، مالی و نهادی، و برنامه‌ریزی، مدیریت و نظارت بر آنها، در راستای اهداف و ارزش‌های ملی گام بردارد. در باب ضرورت تعیین اولویت‌های پژوهش و فناوری، همین بس که حوزه‌های پژوهش و فناوری بسیار متنوع و پرشمار هستند و منابع دولت‌ها محدود؛ بنابراین، ناگزیر باید برای تخصیص منابع محدود به حوزه‌های نامحدود، تدبیری اندیشید. تدبیری که به موجب آن، بتوان با ارائه توجیهی قابل قبول و قانع‌کننده، برخی حوزه‌ها را بر برخی دیگر ترجیح داد و این، در واقع، همان معنای اولویت‌گذاری است. گرچه همین مقدار، برای توجیه ضرورت پرداختن به مقوله اولویت‌گذاری در حوزه پژوهش و فناوری کافی به نظر می‌رسد اما چه‌بسا اشاره‌ای گذرا به برخی نکات دیگر نیز سودمند باشد:

- جهان امروز، به ویژه در حوزه علم و فناوری، دستخوش تحولاتی مهم و تأثیرگذار شده است؛ برخی روندهای پیشین مانند مزیت‌های ناشی از منابع طبیعی و مواد خام جای خود را به برتری در حوزه فناوری داده‌اند. از سوی دیگر فناوری‌ها نیز خود، با شتابی روزافزون در حال تغییر هستند. فاصله زمانی بین موج‌های نوآوری به مراتب کوتاه‌تر شده است. تحولات بنیادین یا به تعبیری انقلاب‌های صنعتی مبتنی بر فناوری، به سرعت به تحولات بعدی گره می‌خورند. فناوری‌های نوینی سر بر آورده‌اند که چه‌بسا،

با ظهور فناوری بعدی، در آینده‌ای نزدیک، چندان نوین نباشند. در یک جمله، تغییرات شتابان در حوزه علم و فناوری، ما را با آینده‌ای ناشناخته و مبهم روبه‌رو کرده است؛ آینده‌ای که به احتمال فراوان، روندهای گذشته و حال، راهنمای مناسبی برای شناخت آن نخواهند بود. در این صورت، اگر بدون اولویت‌گذاری، اجازه دهیم تا تخصیص منابع انسانی و مالی در حوزه پژوهش و فناوری، سیر طبیعی خود را ادامه دهد، چه‌بسا به زودی، با تغییر قواعد و زمین بازی، خود را در شرایطی ناگوار بیابیم.

• در شرایط سراسر رقابتی امروز، تنها پرداختن به حوزه‌ها و موضوع‌های مهم، نمی‌تواند ضامن پیشرفت و توسعه باشد؛ آنچه اهمیت دارد، برتری در رقابت و پیشی‌گرفتن از رقیبان است. بنابراین حتی اگر به لحاظ منابع انسانی، مالی و نهادی بتوانیم تمامی حوزه‌ها را پوشش دهیم، بازهم تمرکز بر شمار محدود و مشخصی از حوزه‌ها و تلاش برای ایجاد فاصله با دیگر رقبا، به راهبردهای دوراندیشانه و رقابتی حاکم بر دنیای مدرن، نزدیک‌تر خواهد بود. برنامه‌ریزی رقابتی، گاه، علاوه بر پیشرفت، به شناسایی نقاط ضعف رقبا نیز بستگی دارد. در همین راستا، در سطح جهان، شاهد نوعی تقسیم کار بین‌المللی هستیم. به این معنا که کشورهای مختلف بر اساس مزیت‌های نسبی خود، به برخی حوزه‌ها، توجه ویژه‌ای دارند. به بیان روشن‌تر، بسیاری از کشورها ترجیح می‌دهند، توجه و توان خود را به جای تلاش برای افزایش تعداد حوزه‌های مورد توجه، به بیشتر کردن عمق و پیشتازی در سطح بین‌المللی (در آن حوزه‌ها) معطوف کنند و امیدوارند که از این راه، با ایجاد یا حفظ مزیت‌های نسبی و رقابتی، در روابط جهانی، نقشی مؤثر و فعال داشته باشند.

• در بسیاری از حوزه‌ها، تولید علم و فناوری و درنوردیدن مرزهای دانش، نیازمند به انجام رساندن طرح‌ها و پروژه‌های بزرگ، گسترده، زمان‌بر و عموماً چندرشته‌ای است. سیاست‌گذاری و به دنبال آن، اولویت‌گذاری، به ویژه در ساختار دولتی، می‌تواند نقش به‌سزایی در اجرای این قبیل طرح‌ها و پروژه‌ها داشته باشد.

روش‌های اولویت‌گذاری در حوزه پژوهش و فناوری

مرور منابع و مکتوبات علمی از یک سو و مطالعه تجارب دیگر کشورها در عرصه تعیین اولویت‌های پژوهش و فناوری از سوی دیگر، بیانگر این حقیقت است که برای اولویت‌گذاری روش‌های مختلفی وجود دارد. البته معمولاً برای دستیابی به نتایج قابل قبول، در قالب الگویی واحد، ترکیبی از این روش‌ها در کنار یکدیگر مورد استفاده قرار می‌گیرد. شناخت کامل روش‌های موجود، در به سامان رسیدن الگویی مناسب برای تعیین اولویت‌ها، نقشی انکارناپذیر خواهد داشت. این روش‌ها را می‌توان به سه دسته کلی تقسیم کرد:

- روش‌های مبتنی بر داده‌های کمابیش ساختاریافته (مانند روش اثرات متقابل، روش ماتریس و سیستم اثرات متقابل، روش کلاسیک وزن دادن و روش چند شاخصی)؛
- روش‌های مبتنی برهم‌اندیشی، گفت‌وگو و تبادل نظر (برگزاری نشست‌های هم‌اندیشی، روش ذهن‌انگیزی، مصاحبه، مشاوره و گفت‌وگو)؛
- روش‌های ترکیبی و تلفیقی.

هر یک از کمیسیون‌های تخصصی شورای عالی عتف با توجه به ملاحظات حوزه تخصصی مربوطه و شرایط بومی کشور با بهره‌گیری از یکی از روش‌های فوق اولویت‌های پژوهش و فناوری را در حوزه تخصصی تعیین کرده‌اند.^۱

در نهایت باید متذکر شد تعیین اولویت‌های پژوهش و فناوری، به ویژه در سطح ملی، فرایندی بسیار دشوار است که نمی‌توان آن را به یکباره، با استفاده از روشی منفرد و تنها با گردآوری اطلاعات به انجام رساند؛ این فرایند، نوعی فعالیت یادگیری است که باید در طول زمان و با استفاده از روش‌های مختلف، و تجزیه و تحلیل اطلاعات گردآوری شده صورت پذیرد. رسیدن به توافق نظر درباره نتایج اولویت‌گذاری، چهارچوب‌مند کردن و ساختاردهی مناسب به آن و دستیابی به نتایج واقعی، تنها در سایه استفاده از روش‌های مکمل و تلاش‌های گسترده و هدفمند تمامی نقش‌آفرینان این عرصه، امکان‌پذیر خواهد بود.

---

^۱ مستندات مربوط به روش‌شناسی تعیین اولویت‌های پژوهش و فناوری مورد استفاده هر یک از کمیسیون‌های تخصصی در دبیرخانه شورای عالی عتف موجود می‌باشد.

بخش اول: سیاست های پژوهش و فناوری کشور

۱- سیاست‌های پژوهش و فناوری

الف - تقویت نظام سیاست‌گذاری علم و فناوری کشور از طریق:

۱- تسری سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به حوزه پژوهش و فناوری کشور با حفظ کارکردهای سیاست‌گذاری و نظارتی دولت.

۲- تدوین برنامه‌های جامع توسعه علوم و فناوری در سطوح دستگاه در راستای نقشه جامع علمی کشور و بیانگر سهم دستگاه در تحقق اهداف نقشه.

۳- آینده‌نگاری و آینده پژوهشی در حوزه‌های مختلف.

۴- سیاست‌گذاری علم و فناوری در حوزه‌های مختلف.

۵- استفاده از روش‌ها و مشوق‌های مالی متنوع در قالب معافیت مالیاتی، یارانه، وام، معافیت‌های گمرکی و تعرفه‌ای برای تقویت نقش بخش خصوصی و بنگاه‌های نوآور.

۶- بهبود کیفیت و ارتباط مستمر و هم‌افزا میان سه جریان تولید، کاربرد و توسعه دانش و تقویت فرایند تبدیل ایده به محصول با توسعه مراکز نوین و نهادهای واسط (حقوقی، مالی، فنی) با هدف تولید و عرضه دانش و تبدیل آن به محصول.

ب - پشتیبانی از نظام علمی و فناوری کشور از طریق:

۱- حمایت از پژوهش‌های کاربردی تقاضا محور با رویکرد حل مسئله با هدف تقویت ارتباط مؤثر میان صنعت و دانشگاه.

- ۲- توسعه روش‌های نهادی مانند تجاری‌سازی و بازارسازی برای محصولات نوآورانه و حمایت از طریق خریدهای دولتی و ایجاد مناطق آزاد حمایت از تولید محصولات نوآورانه.
- ۳- تقویت نقش مراکز سرمایه‌گذاری خطرپذیر و صندوق‌های تأمین مالی مشترک.
- ۴- افزایش سهم صنعت و حوزه کاربرد (دولتی و خصوصی) در تأمین هزینه تحقیقات.
- ۵- گسترش انتقال فناوری از دانشگاه به صنعت در پی تقویت فرایند تجاری‌سازی فناوری.
- ۶- حداقل هفتاد و پنج درصد (۷۵٪) از اعتبارات تحقیقاتی و فناوری دستگاه‌ها تنها از طریق انعقاد قرارداد با دانشگاه‌ها و مؤسسه‌های پژوهشی و فناوری دارای مجوز از وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سایر مراجع قانونی و شرکت‌های دانش‌بنیان هزینه می‌شود. آیین‌نامه اجرایی این بند توسط دبیرخانه شورای عالی تدوین می‌گردد و به تصویب کمیسیون دائمی شورای عالی می‌رسد و برای اجرا به دستگاه‌های اجرایی ابلاغ می‌شود.
- ۷- دستگاه‌های اجرایی ملی مجاز هستند حداکثر بیست و پنج درصد از اعتبارات را برای ایجاد زیرساخت‌های موردنیاز فعالیت‌های پژوهشی، علمی و فناوری از قبیل آزمایشگاه‌های اعتبارسنجی، شبکه ارتباطی و فناوری اطلاعات، واحدهای پایلوت در پارک‌های علم و فناوری، مراکز پژوهشی مشترک با دانشگاه‌ها، حسب نوع مأموریت دستگاه هزینه و یا به صورت کمک پرداخت نمایند.

- پ - تقویت شبکه‌های تحقیق و توسعه ملی و فراملی از طریق:
- ۱- افزایش همکاری‌های پژوهشی و فناورانه مشترک بین مؤسسه‌های پژوهشی و دانشگاه‌های داخلی و کشورهای جهان اسلام و اعضای قطب‌های همسو در حوزه‌های اولویت‌دار ملی.
  - ۲- حمایت از انجمن‌های علمی دارای مجوز فعالیت از وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و نیز مراکز تحقیقاتی تقاضامحور (مشترک میان دانشگاه‌ها و دستگاه‌ها) در قالب انعقاد قرارداد به منظور دریافت خدمات علمی و فناوری معین.
  - ۳- حمایت از شبکه‌های تحقیق و توسعه در صنایع مختلف (با مشارکت دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی و پارک‌های علم و فناوری مشترک بین آنها).
  - ۴- همکاری‌های بین دستگاهی برای اجرای پروژه‌های ملی تحقیقاتی.
  - ۵- تقویت زیرساخت‌های پژوهشی از طریق شبکه‌سازی آزمایشگاه‌های ملی پیشرفته مانند شبکه آزمایشگاه‌های علمی ایران (شاعا).

ت - توسعه پژوهش‌های بنیادی معرفتی به ویژه در حوزه علوم انسانی در راستای سیاست‌های شورای تحول علوم انسانی و ارابه تولیدات علمی آنها به جهان و اولویت بخشی به پژوهش علوم انسانی در برنامه‌های پژوهشی مرتبط با برنامه‌ریزی راهبردی کشور.

بخش دوم: اولویت های پژوهش و فناوری کشور

۲- اولویت‌های پژوهش و فناوری

۲-۱ کمیسیون تخصصی انرژی

اولویت	محور اولویت‌دار	ردیف
توسعه فناوری‌های تبدیل انرژی با بازده بالا و سازگار با محیط زیست با اولویت نیروگاه‌های حرارتی و پالایشگاه	برق و انرژی	۱
توسعه فناوری‌های ذخیره‌سازی برق و انرژی و تولید پراکنده برق		۲
توسعه فناوری‌های نوین و کارای شبکه‌های انتقال، توزیع برق		۳
توسعه فناوری‌های تبدیل انرژی‌های تجدیدپذیر		۴
توسعه فناوری‌های چرخه سوخت هسته‌ای	هسته‌ای	۵
توسعه فناوری راکتورهای تحقیقاتی و قدرت		۶
توسعه فناوری گداخت هسته‌ای		۷
ایمنی هسته‌ای		۸
توسعه فناوری ساخت تجهیزات، ماشین آلات، مواد و کاتالیست مورد نیاز حوزه انرژی	فرابخشی و محیط زیست	۹
توسعه فناوری‌های افزایش کارایی انرژی در مصارف نهایی		۱۰
توسعه فناوری‌های کاهش آلاینده‌ها و گازهای گلخانه‌ای در جانب عرضه و تقاضای انرژی		۱۱
مطالعات راهبردی و سیستمی انرژی		۱۲

ادامه جدول

اولویت	محور اولویت‌دار	ردیف
ساماندهی بازار انرژی با هدف ایجاد و توسعه و ثبات و کارایی بیشتر	فرابخشی و محیط زیست	۱۳
توسعه فناوری‌های فرایندهای تبدیل و تصفیه پالایشگاهی	نفت و گاز	۱۴
توسعه فناوری‌های ذخیره‌سازی گاز طبیعی		۱۵
توسعه فناوری‌های بهبود و ازدیاد برداشت از مخازن نفت و گاز بر پایه انجام مطالعات جامع مهندسی مخازن و ارائه طرح توسعه مخازن		۱۶
توسعه فناوری‌های تبدیل‌های گازی		۱۷
توسعه فناوری‌های پالایش گاز طبیعی		۱۸
افزایش بازدهی فنی و اقتصادی انتقال گاز طبیعی		۱۹

۲-۲ کمیسیون تخصصی علوم پایه

ردیف	محور اولویت
۱	تغییرات اقلیم و گرمایش جهانی
۲	علوم سبز
۳	علوم دارویی و سلامت
۴	علوم غذا داروها
۵	علوم ابزارهای اندازه‌گیری
۶	علوم مواد
۷	الگوگیری از طبیعت
۸	علوم پایه زمین، هوا و فضا
۹	علوم شناختی بنیادین

۲-۳ کمیسیون تخصصی صنایع، معادن و ارتباطات

اولویت	محور اولویت‌دار	ردیف
دستیابی به فناوری اعزام انسان به فضا	هوافضا	۱
طراحی، ساخت و پرتاب ماهواره به مدار زمین آهنگ		۲
طراحی و ساخت برخی هواپیماها		۳
طراحی و ساخت نیروگاه‌های هسته‌ای	هسته‌ای	۴
دستیابی به دانش انرژی گداخت		۵
دستیابی به انرژی هسته‌ای شامل گداخت و شکافت هسته‌ای و کاربرد در صنایع، پزشکی و کشاورزی		۶
کشتی‌سازی و سازه‌های دریایی	صنایع دریایی	۷
روبات‌های دریایی		۸
ایجاد واحدهای طراحی و مهندسی و دستیابی به فناوری روز صنعت کشتی‌سازی		۹
به‌کارگیری فناوری پیشرفته و جدید در عملیات اکتشاف	نفت، گاز و پتروشیمی	۱۰
توسعه صنایع میانی و پائین دستی پتروشیمی		۱۱
انتقال و به‌کارگیری فناوری‌های جدید و پیشرفته در اکتشاف و استخراج		۱۲
ارتقاء سطح فناوری صنایع کشور و دستیابی به فناوری‌های پیشرفته و استراتژیک از طریق توسعه R&D	صنایع نوین	۱۳
کسب دانش و فناوری‌های نو		۱۴
توسعه صنایع نوین از جمله نانوفناوری، فناوری زیستی، فناوری اطلاعات، مواد نو		۱۵
ساخت و تولید پیشرفته		۱۶

ادامه جدول

اولویت	محور اولویت‌دار	ردیف
	صنایع نوین	۱۷
	فناوری اطلاعات و ارتباطات	۱۸
شبکه های مخابراتی		۱۹
توسعه شبکه ملی اطلاعات امن و پایدار با پهنای باند مناسب		۲۰
توسعه فناوری اطلاعات (به‌ویژه حفاظت از اطلاعات) و آینده‌نگری در خصوص آثار تحولات فناوری اطلاعات در سطح ملی و جهانی		۲۱
کسب نرم‌افزارهای پیشرفته دفاعی		۲۲
بازنگری در عرصه اطلاعات از حیث دیدگاه، محتوا، نرم‌افزار و سخت‌افزار، نظام‌های الکترونیکی (دولت، تجارت و ...)		۲۳
توسعه کمی و کیفی شبکه اطلاع‌رسانی ملی و تأمین سطوح و انواع مختلف خدمات و امکانات		۲۴
توسعه علوم و فناوری رمز		
	صنعت آب و برق	۲۵
تدوین برنامه جامع به منظور رعایت تناسب در اجرای طرح‌های سد، آبخیزداری، آبخوان‌داری و شبکه‌های آبیاری، تجهیز و تسطیح اراضی و استفاده از آب‌های غیرمتعارف، ارتقای دانش و فنون، تقویت نقش مردم در استحصال و بهره‌برداری		۲۶
ایجاد تنوع در منابع انرژی کشور و استفاده از آن با رعایت مسائل زیست‌محیطی و تلاش برای افزایش انرژی‌های تجدیدپذیر با اولویت انرژی‌های آبی		

ادامهٔ جدول

اولویت	محور اولویت‌دار	ردیف
اجرای پروژه‌های سازه‌ای، غیرسازه‌ای، حفاظتی و جلوگیری از برداشت‌های غیرمجاز از منابع آب زیرزمینی و اعمال سیاست‌های حمایتی و تشویقی	صنعت آب و برق	۲۷
آبخیزداری، آبخوان‌داری، احیاء قنوت، بهبود و اصلاح روش‌های آبیاری و استقرار نظام بهره‌برداری مناسب به نحوی که اهداف پیش‌بینی شده تحقق یابد.		۲۸
سیاست‌های تشویقی برای توسعه نیروگاه‌های با مقیاس کوچک تولید توسط بخش غیردولتی		۲۹
توسعه روش‌های نوین آبیاری و زهکشی		۳۰
استفاده از فناوری‌های مدرن در بهینه‌سازی توزیع و مصرف آب		۳۱

۴-۲ کمیسیون تخصصی علوم انسانی، معارف اسلامی و هنر

اولویت	محور اولویت‌دار	ردیف
تعیین نظام اخلاق اجتماعی مبتنی بر اصول و ارزش اسلامی - ایرانی با هدف تقویت رابطه تعلیم و تربیت و ارائه الگوی سبک زندگی اسلامی		۱
تحلیل و نظریه‌پردازی در زمینه علوم انسانی با تاکید بر منابع اصلی (قرآن کریم، سیره ائمه معصومین «ع» و اسناد بالادستی) قانون اساسی، رهنمودها و فرامین امام (ره) و مقام معظم رهبری، سند چشم‌انداز ۱۴۰۴، نقشه جامع علمی کشور و ... با هدف تحقق و استمرار مرجعیت علمی در این حوزه علمی	اولویت‌های پژوهشی با رویکرد نظری به منظور	۲
تبیین، تحلیل، تشریح و نحوه اجرایی کردن «ایده علم بومی» با هدف ترویج و استقرار آن در حوزه داخلی و معرفی آن به جامعه جهانی	اصلاح و تقویت مبانی علوم انسانی،	۳
شناخت، تعریف و گسترش مطالعات میان رشته‌ای متناسب با شرایط و مقتضیات کشور در چشم‌انداز ۱۴۰۴ با تاکید بر معارف اسلامی، دانش‌های بومی و نیازهای کاربردی جهان معاصر	معارف اسلامی و هنر	۴
نظریه‌پردازی و طراحی درخصوص وضعیت علوم انسانی، معارف اسلامی و هنر در موقعیت «اقتصاد مقاومتی» با هدف شناسایی مشکلات احتمالی، طراحی راه حل برای مقابله		۵

ادامه جدول

اولویت	محور اولویت‌دار	ردیف	
تحلیل و ارائه راه حل در زمینه مسایل اصلی حوزه علوم انسانی، معارف اسلامی و هنر با توجه به اصول و ارکان اصلی آن مانند: متون، محتوا، روش‌های آموزش و پژوهش، رشته‌ها و مقاطع تحصیلی، نیروی انسانی		۶	
تحلیل و ارائه راهبرد و سیاست در زمینه کاربردی کردن علوم انسانی، معارف اسلامی و هنر، با توجه به ظرفیت‌های موجود همچون: سیاست‌های حمایتی دولت، نقش فعال بخش غیردولتی، تاسیس مؤسسه‌های دانش بنیان و ...		۷	
توسعه هدفمند شبکه ارتباطی به منظور ارتقاء کیفی ناشی از رقابت سالم علمی- پژوهشی و معرفی دستاوردها و قابلیت‌های بالای دانش بومی با توجه به سازوکارهایی چون: انجمن‌های علمی، قطب‌های علمی، کرسی‌های نظریه‌پردازی و آزاد اندیشی، جلسه‌های نقد، همایش‌های داخلی و خارجی، فرصت‌های مطالعاتی، تاسیس دانشگاه‌های مشترک و ...		اولویت‌های پژوهشی با رویکرد عملیاتی به منظور اصلاح و تقویت الگوها و سیاست‌ها	۸
هویت‌بخشی به سیمای شهر و روستا، بازآفرینی و روزآمدسازی معماری ایرانی - اسلامی با تأکید بر فضاهای کالبدی نهادها و مؤسسه‌های آموزشی و پژوهشی با هدف احیاء هنر اسلامی - ایرانی		۹	
شناسایی ظرفیت‌های راهبردی جامعه در حوزه علوم انسانی، معارف اسلامی و هنر و ارائه راهکار برای استفاده به روز و مؤثر از آنها. مانند: تقویت سازوکارهای معنوی و انگیزشی برای ارتقاء کیفیت داوری‌ها، تقویت استفاده از زبان فارسی در حوزه‌های تخصصی دانش و ...	۱۰		

۲-۵ کمیسیون تخصصی کشاورزی، آب و منابع طبیعی

اولویت	محور اولویت‌دار	ردیف
شناخت، حفظ و بهره‌برداری بهینه از ذخایر ژنتیکی و تقویت کلکسیون‌ها و بانک‌های ژن گیاهی، جانوری و میکروارگانیسم‌ها و احیاء زیستگاه‌ها و شرایط بیولوژیک گونه‌های گیاهی، جانوری و میکروارگانیسم‌های در معرض خطر کشور	حوزه مشترک	۱
توسعه، استفاده و بومی‌سازی فناوری‌های نوین نظیر زیست‌فناوری، فناوری نانو و هسته‌ای در کشاورزی، آب، منابع طبیعی و محیط زیست		۲
ارائه روش‌های بهبود و تحول در نظام‌های آموزش و ترویج کشاورزی، آب، منابع طبیعی و محیط زیست و ارتقاء دانش نیروی انسانی بخش		۳
بهبود و ارتقای روش‌های مدیریت مخاطره‌های طبیعی در کشاورزی و منابع طبیعی و ارائه راهکارهای مقابله و کاهش اثرات		۴
پژوهش و ارائه راهکارهای مقابله و کاهش اثرات خشکی و خشکسالی		۵
بررسی و شناسایی تهدیدها و تدوین الگوهای پدافند غیرعامل و مدیریت ریسک در بخش کشاورزی، آب، منابع طبیعی و محیط زیست		۶
بررسی، شناسایی، احیاء و کاربرد دانش بومی و تلفیق آن با دانش نوین در بخش کشاورزی، آب، منابع طبیعی و محیط زیست		۷

ادامه جدول

اولویت	محور اولویت‌دار	ردیف
بررسی و شناخت تأثیرات فعالیت‌های کشاورزی و صنایع وابسته بر سلامت، بهداشت حرفه‌ای و بهداشت محیط شاغلان بخش کشاورزی و ارائه راه‌کارهای ارتقاء سلامت	حوزه مشترک	۸
بررسی و تهیه نقشه راه علم و فناوری کشاورزی، آب، منابع طبیعی و محیط زیست		۹
ایجاد ارقام گیاهی (زراعی، باغی، جنگلی، مرتعی، دارویی و زینتی) با ویژگی‌های برتر با تأکید بر تولید هسته‌های اولیه بذر و نهال	علوم زراعی و باغی	۱۰
بهبود روش‌های فرآوری و نگهداری به منظور افزایش کمیت و کیفیت بذر و نهال و سنجش اصالت و سلامت نهال‌های تولیدشده در کشور		۱۱
تدوین معیارها و استانداردهای بهینه‌سازی الگوی کشت و ارزیابی الگوهای موجود		۱۲
ارائه الگوهای کشاورزی حفاظتی در دشت‌های مهم کشور		۱۳
اهلی کردن گیاهان شورپسند (هالوفیت‌ها) و ورود آنها در برنامه‌های الگوی کشت در مناطق مستعد		۱۴
دستیابی به دانش فنی تولید و بهبود مدیریت مصرف کود و آفت‌کش‌های شیمیایی، آلی و بیولوژیک در محصولات زراعی و باغی		۱۵

ادامه جدول

اولویت	محور اولویت‌دار	ردیف
بهبود روش‌های مدیریت آفات، بیماری‌ها و علف‌های هرز با تأکید بر روش‌های نوین و بیولوژیک و تولید محصولات سالم‌تر	علوم زراعی و باغی	۱۶
شناسایی و طبقه‌بندی گونه‌های گیاهی، جانوری، بندپایان، گونه‌های قارچی و فون و فلور میکروبی و غیره		۱۷
توسعه و بهره‌برداری بهینه از گیاهان دارویی و صنعتی		۱۸
بررسی امکان جایگزینی منابع غذایی داخلی با منابع وارداتی در تأمین خوراک دام، طیور و آبزیان	دام، طیور، آبزیان و شیلات	۱۹
ارائه راه‌کارهای بهبود ضریب تبدیل غذایی دام، طیور و آبزیان		۲۰
بررسی اپیدمیولوژیک بیماری‌های شایع دام، طیور و آبزیان و ارائه روش‌های نوین مدیریت مبارزه و کنترل آنها		۲۱
معرفی روش‌های تشخیص سریع بیماری‌های شایع دام، طیور و آبزیان		۲۲
بررسی و معرفی نژادها و لاین‌های برتر و اقتصادی آبزیان، دام و طیور		۲۳
روش‌های اهلی‌سازی، تکثیر و پرورش گونه‌های جانوری، جلبک‌ها و گیاهان دریایی		۲۴
دستیابی به دانش فنی و فناوری تولید واکسن‌ها و داروهای دام، طیور و آبزیان، فرآورده‌های بیولوژیک، پروبیوتیک‌ها و ریزمغذی‌ها		۲۵

ادامه جدول

اولویت	محور اولویت‌دار	ردیف
اصلاح و معرفی ارقام پرمحصول گونه‌های چوبده	منابع طبیعی و آبخیزداری	۲۶
بررسی آفات و بیماری‌های فراگیر و مهم عرصه‌های طبیعی و ارائه راهکارهای مناسب در مدیریت آنها		۲۷
بررسی تغییرات پوشش گیاهی و به‌روزرسانی نقشه پوشش‌های گیاهی کشور		۲۸
بررسی نقش سیاست‌ها و برنامه‌های اقتصادی کشاورزی در حفاظت از منابع طبیعی و محیط زیست		۲۹
بررسی و ارائه الگوهای مدیریت جامع حوزه‌های آبخیز		۳۰
بررسی و بهینه‌سازی روش‌های مهار رواناب‌های سطحی و زیر سطحی در حوزه‌های آبخیز		۳۱
بررسی و بهینه‌سازی روش‌های نوین حفاظت آب و خاک		۳۲
توسعه روش‌های نوین در مدیریت و بهره‌برداری پایدار پوشش گیاهی عرصه‌های طبیعی		۳۳
توسعه و تبیین جایگاه اخلاق، فرهنگ و دانش بومی در حفاظت از منابع طبیعی و محیط زیست		۳۴
ارائه روش‌های مناسب مدیریت عرصه‌های بیابانی و تثبیت شن‌های روان		۳۵
انجام پژوهش به منظور شناسایی ظرفیت‌های گیاهان دارویی و مواد مؤثره آنها و توسعه روش‌های افزایش بهره‌وری و بومی سازی آنها به منظور استفاده تجاری در سلامت انسان، دام، طیور و آبزیان		۳۶

ادامه جدول

اولویت	محور اولویت‌دار	ردیف
بررسی روش‌های نوین پایش و اصلاح شبکه‌های جمع‌آوری فاضلاب کشور	آب و پساب	۳۷
بررسی شیوه‌های ارتقا و بازسازی تصفیه‌خانه‌های آب و فاضلاب کشور با تکیه بر دانش بومی		۳۸
بررسی شیوه‌های مدیریت مصرف و کاهش هدر رفت آب در بخش‌های کشاورزی، شرب و صنعت		۳۹
بررسی و ارائه الگوهای مدیریت یکپارچه منابع و مصارف آب در واحدهای هیدرولوژیک		۴۰
بررسی و توسعه روش‌های مدیریت تقاضای آب		۴۱
توسعه روش‌ها و سامانه‌های نوین آبیاری در راستای افزایش بهره‌وری و اصلاح الگوی مصرف آب		۴۲
شناسایی روش‌های نوین مدیریت و بهره‌برداری بهینه منابع آب و سامانه‌های آب و فاضلاب		۴۳
معرفی روش‌های فنی و اقتصادی استفاده از آب‌های نامتعارف (آب دریا، پساب، ...) برای مصارف مختلف کشاورزی، شرب و صنعت		۴۴
بررسی روش‌های استفاده بهینه از نزولات آسمانی		۴۵
امکان‌سنجی استفاده از فناوری‌های نوین در حفاظت از محیط زیست و مناطق حفاظت شده		محیط زیست
بررسی تنوع زیستی و روش‌های اصلاح اکوسیستم‌های زیستی	۴۷	

ادامه جدول

اولویت	محور اولویت‌دار	ردیف
بررسی علل کاهش توان تولید تالاب‌های کشور	محیط زیست	۴۸
به‌سازی و اصلاح مدیریت و بهره‌برداری از پسماندها در کشور و ارائه راه‌کارهای کنترل و کاهش آلودگی‌های ناشی از آنها		۴۹
روش‌های به‌سازی و اصلاح منابع آلاینده هوا، آب و خاک کشور و ارائه راه‌کارهای پیشگیری، مهار و کاهش آلودگی‌های ناشی از آنها		۵۰
بررسی و شناخت اثرات تغییر اقلیم بر روی زیست‌بوم‌ها (اکوسیستم‌ها) و ارائه راهکارهای مناسب		۵۱
بررسی، شناسایی و معرفی روش‌های تشخیصی سریع آلاینده-های زیست محیطی، داروها، سموم دفع آفات نباتی و کودها در تولیدات و منابع پایه محیطی و ارائه راهکارهای کاهش اثرات باقیمانده به منظور حفظ محیط و تولید محصول سالم		۵۲
مطالعه و تهیه نقشه‌های مرجع، منابع پایه تولید و توان اکولوژیک مرتبط با کشاورزی، آب، منابع طبیعی و محیط زیست و در راستای آمایش سرزمین		۵۳
کمی‌سازی و برآورد خدمات اکولوژیک و تعیین ارزش اقتصادی منابع طبیعی و زیستی با تأکید بر هزینه و منفعت اجتماعی و طراحی نظام مالیات زیست محیطی		۵۴
منشأ‌یابی و مدیریت ریزگردها		۵۵
توسعه و ارتقای فرهنگ زیست‌محیطی با هدف مشارکت مردم در حفاظت از محیط زیست		۵۶

ادامه جدول

اولویت	محور اولویت‌دار	ردیف
بررسی ظرفیت‌ها و امکان‌سنجی استقرار صنایع تبدیلی و تکمیلی متناسب با قطب‌های تولیدی	ماشین آلات، تجهیزات و صنایع غذایی	۵۷
بومی‌سازی، طراحی و تطبیق ماشین‌ها و تجهیزات کشاورزی از طریق بهبود کیفیت، طراحی، ساخت و مهندسی معکوس		۵۸
بهینه‌سازی و ارتقای مکانیزاسیون کشت گلخانه‌ای		۵۹
بررسی و ارائه راه‌کارهای بهینه‌سازی مصرف انرژی در واحدهای تولیدی و معرفی الگوهای استفاده از انرژی-های تجدیدپذیر		۶۰
شناسایی و تعیین پراکنش جغرافیایی آلاینده‌ها در منابع غذایی کشور و بررسی روش‌های کنترل، حذف و کاهش آنها همراه با بازنگری در استانداردهای کیفی مواد غذایی		۶۱
معرفی روش‌های نوین و دستیابی به دانش فنی فرآوری، بسته‌بندی، نگهداری و انبارداری محصولات کشاورزی با تأکید بر کاهش ضایعات کمی و کیفی		۶۲
انجام پژوهش‌های کاربردی برای دستیابی به دانش فنی تولید محصولات و فرآورده‌های فراویژه و غنی‌شده همچنین محصولات با ارزش از پسماندها و ضایعات کشاورزی و منابع طبیعی		۶۳

ادامه جدول

اولویت	محور اولویت‌دار	ردیف
تحلیل بازاریابی محصولات کشاورزی و ارائه مدل‌های بهبود آن	مدیریت و اقتصاد	۶۴
بررسی توان تولید و تعیین مزیت‌های اقتصادی مناطق خشک و اراضی شور		۶۵
بررسی توزیع درآمد در جوامع روستایی و کشاورزی و اثرات آن بر کمیت و کیفیت محصولات تولیدی و صادراتی بخش کشاورزی		۶۶
شناسایی و بهبود فضای کسب‌وکار در مناطق روستایی و ارائه الگوهای برتر تشکل‌ها و نهادهای اقتصادی و حقوقی مربوط		۶۷
بررسی نقش قراردادهای کاشت بر ارتقای کمیت و کیفیت محصولات تولیدی و صادراتی بخش کشاورزی		۶۸
بررسی و معرفی روش‌های مدیریت مشارکتی و توانمندسازی بهره‌برداران در استفاده از منابع پایه برای مناطق مختلف تولیدی کشور		۶۹
روش‌های ارتقای سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی در پروژه‌های کشاورزی، آب و فاضلاب		۷۰
روش‌های ارتقای سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی و شناسایی ظرفیت‌های تولید و رقابت‌پذیری محصولات و بازارهای هدف		۷۱
بررسی امکان جایگزینی فراورده‌های کشاورزی داخلی با محصولات وارداتی		۷۲
روش‌های بهبود مدیریت تولید و مصرف در بخش کشاورزی		۷۳

۲-۶ کمیسیون تخصصی سلامت، امنیت غذایی و رفاه اجتماعی

اولویت	محور اولویت‌دار	ردیف
فناوری تولید آنتی‌بادی مونوکلونال، پروتئین‌های نوترکیب انسانی و روش‌های تشخیص ملکولی	اولویت‌های	۱
فناوری کاترها، بالن‌ها و استنت‌های قلبی، ارولوژی و لنزهای تماسی و داخل چشمی	فناوری در عرصه	۲
ساخت و فرمولاسیون مولکول‌های جدید که دارای ارزش درمانی هستند	سلامت	۳
تعیین بار بیماری‌های واگیر	بیماری‌های واگیر	۴
بیماری‌های واگیر منتقل شده از راه آب و غذا		۵
اپیدمیولوژی و مداخله‌های درمانی مناسب سل با تأکید بر سل مقاوم به درمان		۶
عفونت‌های بیمارستانی		۷
مقاومت‌های میکروبی و راه‌های کنترل آن		۸
پیشگیری، درمان و بازتوانی بیماری‌های قلبی عروقی	بیماری‌های غیر واگیر	۹
اپیدمیولوژی و پیشگیری شناسایی زودهنگام درمان و بازتوانی سوء مصرف مواد		۱۰
پیشگیری و کنترل مصرف دخانیات		۱۱
ارزیابی مداخله‌های کاهش بار بیماری‌های غیر واگیر و پایش روند آن		۱۲
سلامت روان شهری و مناطق حاشیه‌ای		۱۳
پیشگیری، تشخیص، درمان بیماری‌های خون (با تأکید بر تالاسمی، اختلالات انعقادی و...)		۱۴

ادامه جدول

اولویت	محور اولویت‌دار	ردیف
ارائه الگوی مناسب با نگرش جدید به PHC برای ارائه خدمات سلامت در شهرهای بزرگ و حاشیه شهرها با تأکید بر ابعاد معنوی و اجتماعی	HSR	۱۵
مطالعات هزینه- اثر بخشی فناوری‌ها (سخت‌افزار و نرم‌افزار) در نظام سلامت (ارزیابی فناوری‌های سلامت)		۱۶
تحقیقات مرتبط با تعیین‌کننده‌های اجتماعی سلامت (SDH) و عدالت در سلامت		۱۷
ارتقای کمی و کیفی بیمه‌های سلامت		۱۸
ارتقای ایمنی بیمار (patient safety)		۱۹
ارائه الگوهای مناسب برای ارتقای شیوه‌های زندگی سالم با تأکید بر گروه‌های آسیب‌پذیر		۲۰
مداخله‌های مؤثر برای مقابله با حوادث غیر مترقبه		۲۱
کاربردهای بیو و نانوفناوری در پیشگیری، تشخیص و درمان بیماری‌ها (واکسن، داروهای نو ترکیب و ...)		۲۲
سنتز، تولید مواد اولیه، فرمولاسیون و تولید دارو (با تأکید بر داروهای چربی خون، فشار خون، ضد سرطان، ضد درد و التهاب، دیابت و ضد باکتری، ...)	دارو و صنعت	۲۳
پژوهش‌های بهینه‌سازی فرایندهای صنعتی دارو		۲۴

ادامه جدول

اولویت	محور اولویت‌دار	ردیف
مطالعات مولکولی و ایمونولوژیک در زمینه تولید واکسن و درمان‌های نوین (منوکلونال آنتی بادی)	علوم پایه	۲۵
مکانیسم‌های سلولی - مولکولی و ژنتیکی مقاومت‌های دارویی		۲۶
بررسی ژنتیک، پاتولوژی و بیولوژی مولکولی تومورها به منظور تشخیص، عملکرد و درمان		۲۷
تحقیقات در زمینه سلول‌های بنیادی (به منظور تشخیص، نحوه عملکرد و درمان)		۲۸
مطالعه و تحقیق در مورد سنتز آنزیم‌ها، آگزوبلی ساکاریدها، هورمون‌ها، فاکتورهای انعقادی و ... با کاربرد در پزشکی		۲۹
ایمنی‌شناسی پیوند عضو و پروتز		۳۰
مطالعات ترانسژنیک به منظور شناخت بیماری‌ها، مقاومت دارویی		۳۱
مطالعات بالینی اثرات گیاهان دارویی	طب سنتی و گیاهان دارویی	۳۲
بررسی اثرات بیولوژیک (با تأکید بر اثرات ضد سرطانی، حفاظت کبدی، مالاریا، سل، آنتی‌اکسیدانی، ضد میکروبی و....) گیاهان دارویی (مطالعات برون تنی)		۳۳

ادامه جدول

اولویت	محور اولویت‌دار	ردیف
تدوین نقشه جامع علمی عوامل محیطی بیماری‌زا	بهداشت و سلامت محیط	۳۴
بررسی اثر آلودگی هوا بر سلامت و شناخت راه‌های کنترل آن		۳۵
بررسی آلاینده‌های شیمیایی، بیولوژیک، فیزیکی محیط و ارائه مداخله‌های مناسب		۳۶
بررسی عوامل اجتماعی مؤثر بر سلامت شاغلان		۳۷
کنترل کیفی محصولات کشاورزی ناشی از فعالیت‌های محیطی		۳۸
تعیین آنتروپومتری ملی به تفکیک گروه‌های سنی، جنسی، قومی		۳۹
فناوری‌های نوین در دندانپزشکی	دندانپزشکی	۴۰
اتیولوژی پیشگیری و درمان بیماری‌های دهان و دندان		۴۱
ساخت و ارتقای کیفیت مواد و تجهیزات دندانپزشکی در راستای خودکفایی		۴۲
کنترل آلاینده‌ها، افزودنی‌ها و باقیمانده دارویی در مواد غذایی	حوزه امنیت غذایی	۴۳
سامانه سلامت، امنیت غذایی و رفاه اجتماعی کودکان زیر ۸ سال کشور		۴۴
طراحی و ساخت دستگاه تشخیص سریع سموم در مواد غذایی و آشامیدنی		۴۵
کنترل و نظارت بر مواد غذایی و دارویی حاصل از فناوری‌های نوین مانند نانو، بیو و GMO		۴۶
تعیین میزان از جیب مردم (Out of pocket) در نظام سلامت کشور ایران و راه‌کارهای کاهش سهم	حوزه رفاه اجتماعی	۴۷

۲-۷ کمیسیون تخصصی مدیریت، اقتصاد و بازرگانی

اولویت	محور اولویت‌دار	ردیف
	انتخاب مدیران و کارکنان در سطوح گوناگون	۱
	فساد و سلامت اداری و مالی، و روش‌های مواجهه با آنها	۲
	شناسایی و اصلاح زمینه‌های تشدید کننده فساد اداری و مالی	۳
	افزایش شفافیت در شبکه خط‌مشی‌گذاری عمومی	۴
	طراحی سیستم گردش اطلاعات	۵
	اصلاح نظام مالی و محاسباتی دولت	۶
	سیستم پایش و بازرسی	۷
	شناسایی مستمر مسائل عمومی، و تعیین مستمر اولویت‌ها	۸
	بهره‌گیری از «مدیریت دانش» و به کارگیری «تجارب» و «نتایج پژوهش‌ها» در خط‌مشی‌گذاری‌ها	۹
	برنامه‌ریزی‌های کلان ملی در کشور (آسیب‌شناسی، طراحی سیستم برنامه‌ریزی)	۱۰
	برنامه‌ریزی در موقعیت تحریم	۱۱
	ساماندهی سیستم خط‌مشی‌گذاری	۱۲
	اصلاح و توسعه سیستم اجرا و ارزیابی خط‌مشی‌ها	۱۳
	حمایت از مردم در برابر آسیب‌های احتمالی ناشی از خط‌مشی‌ها	۱۴

ادامهٔ جدول

اولویت	محور اولویت‌دار	ردیف
بهره‌وری در کلیه بخش‌های اقتصاد	بهره‌وری	۱۵
افزایش کیفیت و کاهش قیمت تمام شده		۱۶
بهره‌وری سازمان‌های عمومی		۱۷
خصوصی‌سازی در راستای سیاست‌های اصل ۴۴		۱۸
اصلاح بوروکراسی دولتی	ساختار کلان دولت و حکومت	۱۹
بازمهندسی ساختارها، فراگردها و شیوه‌های حکمرانی		۲۰
توسعه حکومت الکترونیک، بانکداری و تجارت الکترونیک		۲۱
خط‌مشی‌های حمایتی اقتصادی و اقتصاد یارانه	خط‌مشی‌های حمایتی	۲۲
مقررات و خط‌مشی‌های حمایتی غیر اقتصادی		۲۳
سنجش اثربخشی و کارایی حمایت‌ها		۲۴
رفاه اجتماعی، توانمندسازی، و مبارزه با فقر	عدالت اجتماعی	۲۵
رصد و پایش عدالت اجتماعی در حوزه‌های مدیریت دولتی، اقتصاد، و بازرگانی و کسب‌وکار		۲۶
عدالت‌پژوهی در بخش‌های مدیریت دولتی، اقتصاد، و بازرگانی و کسب‌وکار		۲۷
جذب و هدایت سرمایه‌های خارجی	سرمایه‌گذاری	۲۸
حفظ و هدایت سرمایه‌های داخلی	و بازار سرمایه	۲۹

ادامه جدول

اولویت	محور اولویت‌دار	ردیف
آمایش سرزمین	نقشه راه اقتصاد کشور	۳۰
تدوین مدل توسعه مبتنی بر بهره‌وری منابع		۳۱
تدوین الگوی یکپارچه توسعه زیرساخت‌ها		۳۲
پدافند غیرعامل		۳۳
توسعه اقتصاد دانش‌بنیان		۳۴
سیستم پولی و ارزی	سیستم پولی، مالی، ارزی و بودجه‌ای کشور	۳۵
سیستم بودجه‌ریزی		۳۶
سیستم مالیاتی		۳۷
اصلاح بوروکراسی دولتی معطوف به حمایت از فضای کسب‌وکار	توسعه کارآفرینی و اصلاح فضای کسب‌وکار	۳۸
پیوستن به سازمان تجارت جهانی (راه‌کارهای تسهیل عضویت، و راه‌کارهای مدیریت تبعات منفی احتمالی)		۳۹
دیپلماسی اقتصادی و تجاری (به خصوص موارد معطوف به چالش‌های حقوقی پیوستن به سازمان تجارت جهانی)		۴۰
اصلاح خط‌مشی‌ها و راهبردهای ناظر بر فضای کسب‌وکار		۴۱
مدیریت واردات و مبارزه با قاچاق و دامپینگ		۴۲
توسعه صادرات		۴۳

ادامهٔ جدول

اولویت	محور اولویت‌دار	ردیف
اصلاح سیستم گمرک کشور	توسعه کارآفرینی و اصلاح فضای کسب‌وکار	۴۴
توانمندسازی بخش غیردولتی و کسب‌وکارهای کوچک و متوسط		۴۵
اصلاح قوانین حمایت از حقوق مادی و معنوی افراد در بخش غیردولتی		۴۶
حمایت از فعالیتهای تحقیق و توسعه و تجاری‌سازی ایده‌ها، خلاقیت‌ها و نوآوری‌ها (از جمله، بهبود الگوی مدیریت پژوهش و نوآوری)		۴۷
مدیریت ریسک و بیمه		۴۸
توسعه کارآفرینی		۴۹
توانمندسازی منابع انسانی		۵۰
اصلاح سیستم آموزشی و حرفه‌ای کشور		۵۱
قانون کار		۵۲
توسعه زمینه‌ها و فرصت‌های کار شایسته	اشتغال، بازارکار، و نیروی انسانی	۵۳
حفظ استعدادها و نیروهای متخصص		۵۴
اخلاق کار		۵۵
شناسایی ظرفیت‌ها و راهکارهای توسعه اقتصادی در شرایط تحریم (تحریم‌شکنی و دور زدن تحریم)	جهاد اقتصادی و اقتصاد تحریم	۵۶

ادامهٔ جدول

اولویت	محور اولویت‌دار	ردیف
امکان‌سنجی تولید و صادرات کالاها و خدمات دارای فناوری پیشرفته	جهاد اقتصادی	۵۷
طراحی سیستم رصد مستمر تحولات اقتصاد و تجارت جهانی (با محوریت مجامع علمی و دانشگاهی)	اقتصاد تحریم	۵۸
جهاد اقتصادی (توسعه فرهنگ جهادی در حوزه اقتصاد و کسب‌وکار)	توسعه فرهنگی در حوزه‌های	۵۹
فرهنگ‌سازی برای معطوف ساختن پژوهش‌های دانشگاهی به اولویت‌های ملی و منطقه‌ای	معطوف به اداره امور	۶۰
اصلاح الگوی مصرف	عمومی،	۶۱
توسعه کارکرد رسانه‌ها در اقتصاد و کسب‌وکار	اقتصاد، و کسب‌وکار با	۶۲
توسعه سیستم تعلیم و تربیت رسمی و عمومی در حوزه‌های مدیریت دولتی، اقتصاد، و کسب‌وکار	تأکید بر فرهنگ جهادی	۶۳
الگوی اسلامی - ایرانی اداره امور عمومی	نظریه‌های پایه	۶۴
الگوی اسلامی - ایرانی اداره اقتصاد	اداره امور	۶۵
الگوی اسلامی - ایرانی اداره کسب و کار	عمومی، اقتصاد، و کسب‌وکار	۶۶

۳-۸ کمیسیون تخصصی فرهنگ و تمدن

اولویت	محور اولویت‌دار	ردیف
اخلاق نظام‌های اجتماعی	اخلاق	۱
اخلاق علم (اخلاق آموزش، پژوهش و نهادهای علمی)		۲
اخلاق فناوری (زیست فناوری، فناوری پزشکی، نانو، فناوری اطلاعات)		۳
الگوی مطلوب تعامل فرهنگی ایران و جهان اسلام	اقتدار فرهنگی	۴
دیپلماسی عمومی مبتنی بر فرهنگ اسلامی	و بیداری	۵
مطالعات بیداری اسلامی و تمدن اسلامی	اسلامی	۶
سیاست‌گذاری‌بازی‌های رایانه‌ای	اوقات فراغت	۷
سیاست‌گذاری توسعه گردشگری اسلامی	و سرگرمی	۸
آسیب‌های اجتماعی (اعتیاد به مواد مخدر، روانگردان‌ها، مصرف مشروبات الکلی و دخانیات)	آسیب‌های فرهنگی و اجتماعی	۹
جرایم رایانه‌ای و اینترنتی		۱۰
حقوق فرهنگی و اجتماعی		۱۱
آینده‌پژوهی تحولات مؤثر بر تعلیم تربیت رسمی و عمومی	تعلیم تربیت	۱۲
نظریه تعلیم و تربیت اسلامی		۱۳
مطالعات جنگ نرم	تهاجم	۱۴
شبکه‌های ماهواره‌های معاند	فرهنگی و	۱۵
امنیت فرهنگی و پدافند غیرعامل فرهنگی	جنگ نرم	۱۶

ادامه جدول

اولویت	محور اولویت‌دار	ردیف
مطالعات سبک زندگی اسلامی - ایرانی	دین و دینداری	۱۷
فقه حکومتی و فقه اداره		۱۸
مطالعات جامعه قرآنی و نبوی		۱۹
رسانه‌های جهان اسلام	رسانه‌های جمعی	۲۰
نظام جامع رسانه‌ای کشور		۲۱
سیاستگذاری مطلوب مطبوعات کشور		۲۲
سیاستگذاری مشارکت فرهنگی و اجتماعی مردمی	سرمایه اجتماعی	۲۳
نظریه عدالت اسلامی	عدالت اجتماعی	۲۴
مطالعات مناسک شادی و نشاط	فرهنگ عمومی	۲۵
مصرف کالاهای فرهنگی		۲۶
مطالعات ارتقا فرهنگ عمومی: تعاون، نیکوکاری، فرهنگ وقف، وجدان کاری و تعظیم شعائر اسلامی، امر به معروف		۲۷
بررسی و آسیب‌شناسی آموزش و پژوهش علوم اجتماعی در ایران		۲۸
ساماندهی اصطلاحات فرهنگی و اجتماعی	فرهنگ نظری	۲۹
کرسی‌های آزاداندیشی فرهنگ و جامعه		۳۰
بررسی اندیشه‌های فرهنگی و اجتماعی متفکران مسلمان		۳۱

ادامه جدول

اولویت	محور اولویت‌دار	ردیف
آسیب‌شناسی و آینده‌نگری فضای مجازی	فضای مجازی	۳۲
سیاست‌گذاری شبکه‌های اجتماعی ملی		۳۳
پیوست فرهنگی طرح‌های ملی	مهندسی فرهنگی	۳۴
آمایش فرهنگی کشور		۳۵
سنجش ارزش‌ها و نگرش‌های دینی، ملی و اجتماعی		۳۶
مدیریت تحول نهادهای فرهنگی و حوزه و دانشگاه		۳۷
سیاست‌گذاری تحکیم و تعالی بنیان خانواده	نهاد خانواده و زنان	۳۸
نظام جامع پوشش زنان و عفاف و حجاب		۳۹
سیاست‌گذاری توسعه ازدواج اسلامی ایرانی		۴۰
مطالعه و برنامه‌ریزی فرهنگی ورزش حرفه‌ای و ورزش همگانی	ورزش	۴۱
مطالعات هویتی ایران در دوران معاصر	هویت،	۴۲
مطالعات مهدویت و هویت آینده	فرهنگ و	۴۳
مطالعات انقلاب اسلامی و دفاع مقدس	تمدن	۴۴

۲-۹ کمیسیون تخصصی حمل و نقل و عمران

ردیف	محور اولویت
۱	تدوین طرح جامع حمل و نقل در سطوح : ملی، استانی، شهری مبتنی بر برنامه‌ریزی، اقتصاد، آمار، IT ...
۲	تدوین و اجرای طرح جامع کاهش خطرپذیری سیستم‌های حمل و نقل کشور (شهری، استانی، راه، راه آهن در مقابل پدیده‌های (بلایای) طبیعی با اولویت بر زلزله)
۳	ارائه ضوابط، معیارها و دستورالعمل‌های (زیست محیطی، فنی، مدیریتی) ملی برای طراحی، اجرا، و مدیریت بهره‌برداری زیرساخت‌های عمرانی و حمل و نقل
۴	ارائه راهکارهای نوین در ایجاد و توسعه سیستم‌های حمل و نقل سریع به منظور جابه‌جایی سریع مسافر، تولیدات کشاورزی و سایر محصولات با رعایت شاخص‌های زیست محیطی
۵	ارائه راه‌کارهای نوین در بهبود و توسعه ناوگان صیادی کشور
۶	بهینه‌سازی مصرف انرژی و استفاده از فناوری‌های نوین و انرژی‌های تجدیدپذیر در سیستم‌های حمل و نقل و عمران
۷	ایجاد و توسعه فناوری‌های نوین (مانند تولید مصالح جدید و بازیافت آنها)، ساخت و اجرای سیستم‌های سازه‌ای و حمل و نقل با رعایت ویژگی‌های طبیعی و انسانی کشور
۸	استفاده و توسعه روش‌های پدافند غیر عامل در حوزه سیستم‌های عمرانی و حمل و نقل کشور

ادامه جدول

ردیف	محور اولویت
۹	تدوین روش‌ها، راه‌کارها و ضوابط ملی زیست‌محیطی به منظور جلوگیری از آلودگی هوا و خاک و آب، و ارائه راهکار حمل و نقل و دفن پسماندهای شیمیایی و خطر زا
۱۰	مقاوم‌سازی ابنیه‌ها با استفاده از روش‌ها و فناوری‌های نوین به منظور افزایش بهره‌وری درحوزه سیستم‌های عمرانی و حمل و نقل کشور.
۱۱	تدوین اصول، ضوابط و معیارها و ارزش‌های پایدار در طراحی‌های معماری و شهرسازی (در سطوح منطقه‌ای، شهری و روستایی) بر پایه اصول اسلامی - ایرانی
۱۲	تأثیرات متقابل تغییرات اقلیم و مسائل اقلیمی و زیست‌محیطی (حفاظت از مراتع، جنگل‌ها و اراضی کشاورزی، آلودگی زمین و هوا) بر طراحی، اجرا و بهره‌برداری زیر ساخت‌های عمرانی و حمل و نقل
۱۳	تدوین طرح جامع آمایش سرزمین به منظور برنامه‌ریزی و طراحی معماری در سطوح منطقه‌ای، شهری و روستایی
۱۴	اصلاح و ارتقای نظام آموزش معماری و شهرسازی براساس معیارهای اسلامی - ایرانی
۱۵	تدوین برنامه راهبردی مدیریت اقلیم کشور مرتبط با حوزه حمل و نقل و عمران
۱۶	ایجاد سند راهبردی ارتقاء مدیریت پروژه‌های عمرانی و ارزیابی اثرات پیاده‌سازی نظام فنی و اجرایی در طرح‌های عمرانی
۱۷	شناخت و تدوین مبانی فناوری در حوزه معماری و شهرسازی با هدف بهره‌گیری از ارزش‌های معماری و فناوری گذشته کشور

۱۰-۲ کمیسیون تخصصی دفاع، امنیت ملی و سیاست خارجی

اولویت	محور اولویت‌دار	ردیف
معماری و طراحی شبکه دفاع سایبری	حوزه سایبری	۱
معماری امنیت فضای تبادل اطلاعات (افتا)		۲
طراحی زیرساخت‌های سامانه‌های نرم‌افزاری پایه امنیتی		۳
سیستم عامل بومی و امن ملی و دفاعی		۴
موتور جستجوی ملی		۵
معماری و طراحی مرکز ملی دفاع سایبری کشور		۶
طراحی سامانه‌های زیرساختی فضای سایبری (بومی‌سازی فناوری روتر و سوئیچ ملی، طراحی و ساخت سامانه ذخیره‌سازی داده، طراحی فناوری‌های انتقال داده نوری دوربرد و ...)		۷
طراحی سامانه مدیریت شبکه (NMS)		۸
طراحی و ایجاد مرکز عملیات امنیت (SOC)		۹
ایجاد CERT دفاعی امنیتی کشور		۱۰
طراحی و معماری شبکه راداری کشور	حوزه پدافند هوایی	۱۱
زیرساخت ارتباطی امن و مطمئن شبکه پدافند هوایی		۱۲
مرکز مونتورینگ و اطلاعات راهبردی (SOC)		۱۳

ادامه جدول

اولویت	محور اولویت‌دار	ردیف
توسعه فناوری‌های مرتبط با پدافند هوایی (نرم و سخت)	حوزه پدافند هوایی	۱۴
ایجاد پایگاه اطلاعات و پردازش سریع رخدادهای بیولوژیک	بیوتروریسم (مقابله با تهدیدات عوامل بیولوژیک)	۱۵
طرح شناسایی و واکنش سریع با تهدیدات زیستی با ایجاد شبکه فرماندهی و کنترل یکپارچه		۱۶
توسعه فناوری‌های مرتبط با عوامل بیولوژیک		۱۷
طرح جامع سلامت، امنیت غذائی و بهداشت مرتبط با تهدیدات بیولوژیک		۱۸
طرح جامع مطالعات امنیت اجتماعی	امنیت ملی در ابعاد نرم (اجتماعی، فرهنگی، رسانه و تبلیغات)	۱۹
امنیت ملی و رسانه‌های نوظهور		۲۰
امنیت ملی و فرهنگ		۲۱
امنیت ملی و انقلاب اسلامی		۲۲
فناوری زیستی	فناوری‌های نوین و نوظهور و تهدیدات امنیتی	۲۳
فناوری نانو		۲۴
فناوری اطلاعات و ارتباطات		۲۵
علوم و فناوری شناختی		۲۶
لیزر و اپتیک		۲۷
انرژی‌های نوظهور		۲۸
هوشمندسازی و رباتیک		۲۹

ادامه جدول

اولویت	محور اولویت‌دار	ردیف
طرح جامع پدافند غیرعامل کشور	پدافند غیرعامل و زیرساخت‌های حیاتی	۳۰
آمایش سرزمین (اقتصادی، صنعتی، علمی و فناوری و ...)		۳۱
طراحی زیرساخت‌های حیاتی کشور (انرژی، مخابرات و ...)		۳۲
طرح مدیریت بحران در مقابل رخدادهای طبیعی و غیرطبیعی		۳۳
طرح جامع و یکپارچه جمع‌آوری اطلاعات راهبردی کشور	اشرافیت اطلاعاتی، شناسایی و مراقبت ملی	۳۴
طرح زیرساختی اطلاعات مکانی ملی (GIS)		۳۵
طرح جامع امنیت مرزها و مبادی حیاتی کشور		۳۶
طرح جامع فرماندهی و کنترل کشور		۳۷
توسعه فناوری‌های مرتبط با حوزه شناسایی و مراقبت سامانه موقعیت‌یابی محلی (LPS)		۳۸
سامانه موقعیت‌یابی محلی (LPS)		۳۹
طرح جامع جمع‌آوری و تحلیل اطلاعات آکوستیکی قلمرو دریائی کشور	حوزه دریا و امنیت ملی	۴۰
سیستم امداد و نجات سامانه‌های زیرسطحی		۴۱
بانک جامع اطلاعات آکوستیکی سامانه‌های دریائی		۴۲
شبکه آزمایشگاه‌های ملی دریائی		۴۳
طراحی و ساخت زیردریایی اکتشافی عمق متوسط و عمیق		۴۴
طراحی و ساخت شناورهای ویژه		۴۵

ادامهٔ جدول

اولویت	محور اولویت‌دار	ردیف
طرح جامع دیپلماسی علم و فناوری	دیپلماسی عمومی (علم و فناوری)	۴۶
دیپلماسی و روابط بین‌الملل و انجمن‌های دوستی و سازمان‌های مردم‌نهاد		۴۷
دیپلماسی و اقتصاد		۴۸
دیپلماسی و انرژی		۴۹
دیپلماسی و جنبش‌های اسلامی و مردمی		۵۰
حفظ و صیانت از نخبگان علم و فناوری		۵۱
امنیت ملی و آب و هوا	محیط زیست، علوم زمین و پدیده‌های نوظهور طبیعی	۵۲
امنیت ملی و عوامل ناشناخته نوظهور		۵۳
امنیت ملی و انرژی‌های نو		۵۴
قوانین و مقررات بین‌الملل در حوزه محیط زیست		۵۵
طرح جامع شناسایی، رصد تهدیدات فضائی	امنیت فضائی	۵۶
طرح و ایجاد سامانه مراقبت فضائی		۵۷
طرح پدافندی تهدیدات فضائی		۵۸
حقوق فضا		۵۹
معماری و ایجاد پایگاه ملی رصد فضائی		۶۰

۲-۱۱ طرح‌های کلان ملی پژوهش و فناوری مصوب شورای عالی عتف^۱

رديف	کمیسیون تخصصی مربوط	طرح کلان ملی
۱	انرژی	بومی‌سازی و توسعه دانش فنی طراحی و ساخت توربین گاز ۲۵ مگاوات با قابلیت افزایش تا ۳۰ مگاوات و کسب نشان ایرانی
۲		توسعه دانش فنی فرایند تبدیل هیدروژنی نفت خام و باقیمانده‌های سنگین
۳		مدیریت یکپارچه تولید از میدان گازی پارس جنوبی با تکیه بر انتقال و توسعه فناوری در حوزه‌های صنایع بالادستی، میان دستی و پایین دستی
۴		توسعه فناوری و ساخت توربین‌های مگاواتی ملی توربین بادی (ساخت نمونه ۲ مگاواتی)
۵		طرح ذخیره‌سازی زیر زمینی نفت و گاز
۶		ایجاد دانش فنی طراحی و ساخت راکتورهای هسته‌ای ملی با قدرت کم
۷		شبکه هوشمند برق ایران و پیاده‌سازی طرح نمونه
۸		طراحی و ساخت توربین گازی ۲۰۰ کیلوواتی با سیستم تولید همزمان برق و حرارت (CHP) برای تولید پراکنده و ذخیره‌سازی انرژی آن
۹		طراحی و ساخت سیکلوترون کوچک
۱۰	علوم پایه	طراحی و ساخت زنجیره تقویت‌گر لیزر با پالس فوق کوتاه و انرژی بالا
۱۱		طراحی و ساخت لیزر الکترون آزاد

^۱. این طرح‌ها در نهمین جلسه شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری مورخ ۱۳۹۰/۱۰/۲۷ به تصویب رسید.

ادامه جدول

طرح کلان ملی	کمیسیون تخصصی مربوط	ردیف
توسعه فناوری‌های کلیدی هواپیمای ۱۰۰ تا ۱۵۰ نفره	صنایع، معادن و ارتباطات	۱۲
شبکه ملی اطلاعات		۱۳
طراحی و اجرای طرح میکروآلگ و تولید بیودیزل و مواد دیگر		۱۴
کسب دانش و فناوری تولید بیوهیدروژن از جلبک میکروسکوپی به روش مهندسی مولکولی و سایر فرآورده‌های با ارزش افزوده از میکروآلگ‌ها		۱۵
برنامه‌ریزی فناوری‌های نوآورانه برای تهیه و رشد سیلیکون برای مصارف فناوری سلول‌های خورشیدی		۱۶
طراحی و ساخت سفینه حامل موجود زنده		۱۷
طراحی و ساخت بیولامپ با استفاده از جلبک		۱۸
دانش و فناوری بازیافت پساب‌های شهری، صنعت و کشاورزی		کشاورزی، آب و منابع طبیعی
بررسی اثرات تغییر اقلیم و مدیریت خشکی و خشکسالی	۲۰	
مدیریت ذخایر ژنتیک گیاهی، دامی و آبزیان	۲۱	
مدیریت جامع حوزه‌های آبخیز	۲۲	
دانش و فناوری استفاده از آب دریا و آب‌های شور برای استفاده در کشاورزی، شرب و صنعت	۲۳	
طرح جامع تولید واکسن‌های انسانی	سلامت، امنیت غذایی	۲۴
طرح جامع تولید واکسن‌های دام، طیور و آبزیان	و رفاه اجتماعی	۲۵
طراحی و ساخت پروتز عصبی حرکتی زیر جلدی برای بازیابی حرکت در افراد دچار ضایعه نخاعی		۲۶

ادامه جدول

طرح کلان ملی	کمیسیون تخصصی مربوط	ردیف
طراحی کفی (platform) ملی برای خودرویی سورای کلاس B	حمل و نقل و عمران	۲۷
ایجاد سامانه حمل و نقل هوشمند در کشور		۲۸/۱
پیاده سازی یک سامانه حمل و نقل سریع‌السیر ریلی با استفاده از آخرین دستاوردهای فناوری جهان		۲۸/۲
مطالعات، بررسی و تدوین معیارهای برنامه‌ریزی و طراحی شهری اسلامی - ایرانی		۲۹
طرح معماری و راه‌اندازی مرکز ملی دفاع سایبری و سامانه‌های زیرساختی فضای سایبری	دفاع، امنیت ملی و سیاست خارجی	۳۰
بومی‌سازی و توسعه فناوری‌های حوزه زیرسطحی		۳۱
طرح جامع دفاع در برابر عوامل زیستی (بیوتروریسم)		۳۲
طرح جامع ایجاد و توسعه فناوری‌های مورد نیاز برای تجهیز و به‌روزرسانی شبکه رادارهای پدافند هوایی کشور		۳۳
طراحی و تولید سامانه‌های نرم افزاری پایه امنیتی		۳۴
طرح جامع سیاست خارجی برای دستیابی به اهداف دفاعی امنیتی سند چشم‌انداز		۳۵
طرح جامع مطالعات امنیت اجتماعی		۳۶
تحول علوم انسانی	علوم انسانی، معارف اسلامی و هنر	۳۷
تحول علوم انسانی		۳۸

بخش سوم: مروری بر اختیارات و وظایف
شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری

مقدمه

با توجه به نقش تعیین کننده علوم و فناوری در تحقق اهداف سند چشم‌انداز بیست ساله جمهوری اسلامی ایران، مأموریت اصلی شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری راهبری توسعه علمی و فناورانه کشور به منظور ارتقای مستمر جایگاه و اقتدار علمی و فناوری کشور با رسالت سیاستگذاری و نظارت فرابخشی و هماهنگی بین بخشی تعریف شده است.

در ادامه، اختیارات و وظایف محوله به شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری طبق قوانین وضع شده کشور ارائه می‌شود. در بخش اول، وظایف محول شده به شورای عالی طبق قانون اهداف، وظایف و تشکیلات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و در بخش‌های بعدی وظایف محول شده به شورای عالی عتف طبق قانون برنامه پنجم توسعه کشور، قانون حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان، آیین‌نامه مناطق ویژه علم و فناوری، بند ۲۶ قانون بودجه سال ۱۳۸۸، جزء دال بند ۲ قانون بودجه سال ۱۳۸۹، جزء الف بند ۱۰۸ قانون بودجه سال ۱۳۹۰ و بند ۸۹ قانون بودجه سال ۱۳۹۱ پرداخته می‌شود.

۱- اختیارات و وظایف شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری طبق قانون

اهداف، وظایف و تشکیلات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

در اجرای ماده ۹۹ قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و با هدف اصلی انسجام بخشیدن به امور اجرایی و سیاستگذاری نظام علمی، تحقیقاتی و فناوری کشور، قانون اهداف و وظایف و تشکیلات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، تدوین و در تاریخ ۱۳۸۳/۵/۱۸ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید. در ماده ۳ قانون یاد شده تشکیل شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری پیش‌بینی شده است.

طبق ماده ۴ قانون مذکور، وظایف و اختیارات شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری عبارت است از:

- اولویت‌بندی و انتخاب طرح‌های اجرایی بلندمدت سرمایه‌گذاری کلان در بخش‌های آموزشی و پژوهشی و فناوری؛
- بررسی و پیشنهاد منابع مالی مورد نیاز در حوزه‌های علوم، تحقیقات و فناوری.

۲- اختیارات و وظایف شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری طبق قانون

برنامه پنجم توسعه کشور

طبق قانون برنامه پنجم توسعه کشور که در تاریخ ۸۹/۱۱/۱۰ توسط ریاست محترم جمهور ابلاغ گردید، تکالیف زیر بر عهده شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری گذارده شد:

- طبق جزء ۴ بند "و" ماده ۱۶ این قانون، ایجاد هماهنگی بین نهادها و سازمان‌های پژوهشی کشور برای سیاستگذاری، برنامه‌ریزی و نظارت کلان بر عهده وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری است.
- طبق جزء ۶ بند "و" ماده ۱۶ این قانون، استقرار نظام یکپارچه پایش و ارزیابی علم و فناوری کشور تحت نظر شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری با هماهنگی مرکز آمار ایران برای رصد وضعیت علمی کشور در مقایسه ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی و تعیین میزان دستیابی به اهداف اسناد بالادستی مبتنی بر نظام فراگیر و پویای آمار ثبتي و ارائه گزارش سالانه به کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس شورای اسلامی صورت می‌گیرد.
- طبق تبصره ۱ بند "و" ماده ۱۷، دستگاه‌های اجرائی مکلف هستند امکانات و تجهیزات پژوهشی و تحقیقاتی، آزمایشگاه‌ها و کارگاه‌ها را با نرخ ترجیحی در اختیار مؤسسه‌ها و شرکت‌های دانش‌بنیان مورد تأیید شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری در چهارچوب مصوبه هیئت وزیران قرار دهند.

- طبق جزء ۱ بند "م" ماده ۲۲۴، کلیه دستگاه‌های اجرائی و مراکز تحقیقاتی وابسته به آنها و شرکت‌های دولتی که از اعتبارات بخش تحقیقات کشور (توسعه علوم و فناوری و یا اعتبارات پژوهشی) استفاده می‌کنند، موظف هستند این اعتبارات را بر اساس سیاستگذاری‌ها و اولویت‌های تحقیقاتی تعیین شده توسط شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری هزینه نمایند و هر سه ماه یکبار گزارش عملکرد خود را به دبیرخانه شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری ارائه دهند. شورا موظف است پس از دریافت گزارش و حداکثر تا پایان اردیبهشت ماه سال بعد گزارش جامعی از عملکرد اعتبارات تحقیقاتی کشور را به همراه نتایج و دستاوردهای پژوهشی تهیه و پس از تأیید در شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری به مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.

۳- اختیارات و وظایف شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری طبق قانون

حمایت از شرکت‌ها و موسسات دانش‌بنیان

در اجرای اصل ۹۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، قانون حمایت از شرکت‌ها و مؤسسه‌های دانش‌بنیان و تجاری‌سازی نوآوری‌ها و اختراعات، در آبان سال ۱۳۸۹ به تصویب مجلس شورای اسلامی و تایید شورای نگهبان رسید و طی نامه شماره ۲۵۸/۵۷۹۵۳ مورخ ۱۳۸۹/۸/۳۰ در ۱۳ ماده ابلاغ گردید.

- طبق ماده ۲ قانون مذکور، شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری مسئولیت سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و پیگیری اجراء این قانون را بر عهده دارد. دبیرخانه شورا نیز مسئول پیگیری اجراء مصوبات شورا از طریق دستگاه‌های مرتبط خواهد بود.

- همچنین در ماده ۴ این قانون ذکر شده که وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است در راستای قانون اجراء سیاست‌های کلی اصل ۳۳ قانون اساسی مصوب بهمن‌ماه ۱۳۸۶ ظرف سه ماه از تاریخ تصویب این قانون، با همکاری کلیه دستگاه‌های دولتی، فهرست تمامی مراکز و مؤسسه‌های پژوهشی دولتی را تهیه و به شورا ارائه نماید. شورا نیز موظف است ظرف سه ماه از تاریخ دریافت این فهرست، مراکز و مؤسسه‌های پژوهشی غیرحاکمیتی قابل واگذاری به بخش خصوصی و تعاونی را احصاء نموده و وزارت امور اقتصادی و دارایی مطابق قانون مذکور در این ماده زمینه واگذاری آنها را فراهم کند.

- طبق ماده ۵ آیین‌نامه مذکور، به منظور مساعدت برای تجاری‌سازی نوآوری‌ها، اختراعات، شکوفاسازی و کاربردی کردن دانش‌فنی از طریق ارائه کمک و تسهیلات قرض‌الحسنه و تسهیلات بدون اخذ هرگونه تضمین و مشارکت با اختیار بخشش تمام یا بخشی از سهم مشارکت به

شرکت‌های دانش‌بنیان و همچنین برای حمایت از پارک‌های علم و فناوری صندوقی تحت عنوان صندوق نوآوری و شکوفایی وابسته به شورای عالی علوم تحقیقات و فناوری و زیر نظر رئیس شورا با سرمایه اولیه ۳۰ هزار میلیارد ریال تأسیس می‌شود که به تدریج حداکثر ظرف مدت ۳ سال از محل صندوق توسعه ملی یا حساب ذخیره ارزی تأمین می‌گردد و بر این اساس منابع مالی صندوق شامل کمک‌های دولت، اعتبارات مندرج در بودجه سالانه، هر گونه کمک و سرمایه‌گذاری اشخاص حقیقی و حقوقی و شرکت‌های دولتی وابسته و تابع، نهادهای عمومی غیردولتی و شهرداری‌ها و شرکت‌های وابسته و تابع است. بانک‌ها نیز می‌توانند بخشی از منابع تسهیلات موضوع صندوق یادشده را تأمین کنند.

- تهیه اساسنامه صندوق نوآوری و شکوفایی از دیگر وظایف شورا است و طبق تبصره ۳ ماده ۵ این قانون، تهیه اساسنامه صندوق شامل ارکان، وظایف، اختیارات، نحوه فعالیت، مدیریت و نظارت بر صندوق در چهارچوب این قانون توسط شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری حداکثر ظرف سه ماه از تاریخ تصویب این قانون تهیه و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

- بر اساس ماده ۱۲ قانون حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان و تجاری‌سازی نوآوری‌ها و اختراعات، گزارش نحوه اجراء این قانون هر شش ماه یکبار توسط دبیرخانه شورا تهیه و به مجلس شورای اسلامی ارائه می‌گردد.

- ماده ۱۳ تأکید دارد آیین‌نامه‌های اجرایی این قانون حداکثر ظرف سه ماه از تصویب آن توسط وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

۴- اختیارات و وظایف شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری طبق

آیین‌نامه مناطق ویژه علم و فناوری

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۹/۱/۱۵، بنا به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های علوم تحقیقات و فناوری و ارتباطات و فناوری اطلاعات و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، آیین‌نامه نحوه تأسیس و توسعه مناطق ویژه علم و فناوری کشور را در ۱۱ ماده تصویب کرد. این آیین‌نامه در تاریخ ۸۹/۴/۹ ابلاغ گردید.

- طبق این آیین‌نامه، مناطق ویژه علم و فناوری، منظومه‌ای از امکانات علمی، صنعتی، تولیدی، آزمایشگاهی، تحقیقاتی، زیرساخت‌ها و محیط‌های ارتباطی، نهادها و مؤسسه‌ها، افراد و اطلاعات هستند که با تکیه بر خلاقیت‌ها و نوآوری‌ها در یک گستره جغرافیایی و بر اساس یک نظام مدون و هم‌پیوند با اهداف و راهکارهای معین هماهنگ شده و با جذب فرصت‌ها و سرمایه‌های علمی، اقتصادی، انسانی، ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی و اشتراک منافع همه طرف‌های ذی‌نفع و هم‌افزایی بین سازمان‌ها، مراکز و مؤسسه‌های حاضر در منطقه، سبب ارتقای فناوری و در نتیجه توسعه تولید، ثروت، رفاه ملی و ایجاد جامعه دانایی‌محور می‌شوند.
- در این آیین‌نامه وظایف متعددی بر عهده شورای عالی عتف گذاشته شده که از مهم‌ترین آن می‌توان به ماده ۳ آن اشاره کرد. طبق ماده ۳ آیین‌نامه مذکور به منظور راهبری و مدیریت تأسیس و توسعه مناطق ویژه علم و

فناوری، شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری در سطح ملی

مسئولیت‌های کلان زیر را به عهده خواهد داشت.

۱- تصویب طرح‌های اجرایی مناطق مصوب، موضوع ماده (۷) این آیین‌نامه؛

۲- تصویب اساسنامه، ضوابط و مقررات عمومی ناظر بر مناطق ویژه علم و فناوری؛

۳- تعیین مسئولیت‌های اجرایی وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های اجرایی مرتبط؛

۴- پیشنهاد اعطای تسهیلات و معافیت‌های لازم به مراجع قانونی مرتبط و ابلاغ مصوبات لازم برای تشکیل سازمان‌های عامل استقرار و توسعه مناطق مصوب؛

۵- پیشنهاد منابع مالی مورد نیاز توسعه مناطق مصوب؛

- همچنین طبق ماده ۸ آیین‌نامه مذکور به منظور پیاده‌سازی نمونه‌ای از مناطق ویژه علم و فناوری در کشور و کسب و تدوین تجربه‌های بومی، منطقه ویژه علم و فناوری در شهر اصفهان تأسیس می‌شود. راه‌اندازی سایر مناطق ویژه علم و فناوری در نقاط مستعد دیگر پس از انجام مطالعات آمایش ملی و مطالعات بین‌المللی توسط شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری برای تصویب به هیئت وزیران ارائه می‌شود.

۵- اختیارات و وظایف شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری طبق بند ۲۶**قانون بودجه سال ۱۳۸۸**

طبق بند ۲۶ قانون بودجه سال ۱۳۸۸، کلیه دستگاه‌های اجرایی و مراکز تحقیقاتی وابسته به آنها و شرکت‌های دولتی که اعتبارات بخش تحقیقات کشور اعم از اعتبارات منظور شده در فصل توسعه علوم و فناوری و یا اعتبارات پژوهشی سایر فصول استفاده می‌کنند، موظف هستند این اعتبارات را بر اساس سیاستگذاری‌ها و اولویت‌های تحقیقاتی تعیین شده توسط شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری هزینه کنند و هر سه ماه یکبار گزارش عملکرد خود را به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ارائه نمایند. وزارت علوم، تحقیقات و فناوری موظف است پس از دریافت گزارش و حداکثر تا پایان اردیبهشت ماه ۱۳۸۹ گزارش جامعی از عملکرد اعتبارات تحقیقاتی کشور را به همراه نتایج و دستاوردهای پژوهشی تهیه و پس از تأیید در شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری به مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.

آیین‌نامه اجرائی این بند حداکثر تا پایان اردیبهشت ماه ۱۳۸۸ توسط شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

۶- اختیارات و وظایف شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری طبق جزء**دال بند ۲ قانون بودجه سال ۱۳۸۹**

کلیه دستگاه‌های اجرایی و مراکز تحقیقاتی وابسته به آنها و شرکت‌های دولتی (ارقام مندرج در پیوست شماره ۳ این قانون) که اعتبارات بخش تحقیقات کشور (اعم از اعتبارات منظور شده در فصل توسعه علوم و فناوری و یا اعتبارات پژوهشی سایر فصول) استفاده می‌کنند، موظف هستند این اعتبارات را بر اساس سیاستگذاری‌ها و اولویت‌های تحقیقاتی تعیین شده توسط شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری هزینه کنند و هر سه ماه یک بار گزارش عملکرد خود را به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ارائه نمایند. وزارت علوم، تحقیقات و فناوری موظف است پس از دریافت گزارش و حداکثر تا پایان اردیبهشت ماه ۱۳۹۰، گزارش جامعی از عملکرد اعتبارات تحقیقاتی کشور را به همراه نتایج و دستاوردهای پژوهشی تهیه و پس از تایید در شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری به مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.

آیین نامه اجرائی این بند حداکثر تا پایان اردیبهشت ماه ۱۳۸۹، توسط شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

۷- اختیارات و وظایف شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری طبق جزء

الف بند ۱۰۸ قانون بودجه سال ۱۳۹۰

کلیه دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و دستگاه‌های موضوع ماده (۵۰) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۴/۸/۱۵ علاوه بر اعتبارات پژوهشی که زیر هر دستگاه در پیوست‌های شماره (۳) و (۴) منظور شده است، مکلف هستند حداقل نیم درصد (۰/۵٪) تا سه درصد (۳٪) از اعتبارات خود به‌استثناء «اعتبارات فصول (۱) و (۶) و سرانه دانش‌آموزی وزارت آموزش و پرورش، بودجه هزینه‌ای و هزینه‌های مستقیم تولید شرکت‌های دولتی» را برای انجام امور پژوهشی و توسعه علمی و دانش فناوری در قالب موافقتنامه متبادل شده هزینه نمایند. دستگاه اجرائی موظف است با رعایت قوانین و مقررات به اصلاح جداول بودجه شرکت‌های مذکور به نحوی اقدام نماید که این اعتبارات در سرفصل جداگانه مشخص شود. اعتبارات موضوع این بند فقط در چهارچوب سیاست‌ها و نقشه جامع علمی کشور و با نظارت شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری و اولویت‌های تحقیقاتی دستگاه‌ها و شرکت‌های مرتبط که به تصویب شورای مذکور می‌رسد و همچنین با رعایت جزء (۱) بند (م) ماده (۲۲۴) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه و قوانین و مقررات هزینه می‌گردد.

اعتبارات موضوع این بند در موافقتنامه‌های مربوط توسط هر دستگاه اجرائی منظور می‌شود و مصرف آن در موارد دیگر ممنوع است. آیین‌نامه اجرائی این بند حداکثر تا پایان تیرماه ۱۳۹۰، توسط شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

۸- اختیارات و وظایف شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری طبق بند ۸۹

قانون بودجه سال ۱۳۹۱

کلیه دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و دستگاه‌های موضوع ماده (۵۰) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۴/۸/۱۵ علاوه بر اعتبارات پژوهشی که زیر هر دستگاه در پیوست‌های شماره (۳) و (۴) منظور شده است، مکلف هستند حداقل نیم درصد (۰/۵٪) تا سه درصد (۳٪) از اعتبارات خود به‌استثنای «اعتبارات فصول (۱) و (۶) بودجه هزینه‌ای و سرانه دانش‌آموزی وزارت آموزش و پرورش و هزینه‌های مستقیم تولید شرکت‌های دولتی» را برای انجام امور پژوهشی و توسعه علمی و دانش فناوری هزینه نمایند.

دستگاه اجرائی موظف است با رعایت قوانین و مقررات به اصلاح جداول بودجه دستگاه‌های اجرایی مذکور به نحوی اقدام نماید که این اعتبارات در سرفصل جداگانه مشخص شود. اعتبارات موضوع این بند فقط در چارچوب سیاست‌ها و نقشه جامع علمی کشور و با نظارت شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری و اولویت‌های تحقیقاتی دستگاه‌ها و شرکت‌های مرتبط که به تصویب شورای مذکور می‌رسد و همچنین با رعایت جزء (۱) بند (م) ماده (۲۲۴) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه و قوانین و مقررات هزینه می‌گردد.

اعتبارات موضوع این بند در موافقتنامه‌های مربوط توسط هر دستگاه اجرائی منظور می‌شود و مصرف آن در موارد دیگر ممنوع است. آیین‌نامه اجرائی این بند حداکثر تا پایان تیرماه ۱۳۹۱، توسط شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.